

## UITSpraak VAN DE COMMISSIE VAN BEROEP

Kamer : Beroep  
Leden van de kamer  
(kamervoorzitter) : mr. drs. M.A. Fierstra  
(lid) : mr. M.E. Companjen  
(lid) : mr. S.E.A. Vermeer-de Jongh  
juridisch secretaris : mr. M. Kaemingk

Zaaknummer : B 2022012/2022-33-07

In de zaak van:

### 1. Betrokkene in hoger beroep

Naam : [Beklaagde]  
Adres : [adres]  
PC/Gemeente : [woonplaats]  
Gemachtigd : mr. A.W. Brantjes en mr. J. Hemstede

### 2. Aangever in eerste aanleg

Naam sportbond : Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie  
Vertegenwoordigd door : mr. J.B. Develing en mr. R.J.L. van Bokhoven (aanklagers bij het ISR)  
(hierna: de aanklager)  
Gevestigd te : Beekbergen

### 3. Het procesverloop

- op 16 december 2021 heeft de aanklager namens de Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie (hierna: de KNGU) aangifte gedaan tegen [beklaagde] (hierna: beklagde) van overtreding van het Algemeen Tuchtreglement 2020 (hierna: tuchtreglement);
- de tuchtcommissie van het ISR heeft op 16 november 2022 uitspraak gedaan. De tuchtcommissie heeft:
  - a. bewezen verklaard dat beklagde artikel 4 lid 2 van het tuchtreglement heeft overtreden en geen straf opgelegd;
  - b. de KNGU veroordeeld in de kosten van de procedure;
- de uitspraak is op 16 november 2022 verzonden aan partijen;
- beklagde heeft op 16 december 2022 beroep aangetekend tegen de beslissing van de tuchtcommissie;
- de aanklager heeft op 1 februari 2023 een verweerschrift (met producties 1 tot en met 5) ingediend;
- op 22 maart 2023 heeft de aanklager verzocht in de gelegenheid te worden gesteld om een aanvullende memorie te nemen om in te gaan op de uitspraak van de commissie van beroep in de zaak met nummers B 2022005/2022-33-01 en B 2022006/2022-33-02 en de gevolgen daarvan voor deze zaak. De aanklager heeft daarbij productie 6 overgelegd. De commissie van beroep heeft het verzoek toegewezen;
- op 7 april 2023 heeft de aanklager de aanvullende memorie (met productie 7 tot en met 17) ingediend;
- beklagde heeft op 12 april 2023 op de aanvullende memorie gereageerd;
- op 24 april 2023 heeft de mondelinge behandeling plaatsgevonden. Daarbij waren aanwezig: mr. J.B. Develing, mr. R.J.L. van Bokhoven, mr. D.J. Luckson (casemanager bij het ISR), R. Boer (voorzitter van de KNGU). Beklaagde en zijn gemachtigden waren, zoals vooraf bericht, niet aanwezig.

#### 4. De procedure in eerste aanleg

- 4.1. Verschillende voormalig pupillen van beklaagde – [meldster 1], [meldster 2], [meldster 3], [meldster 4], [meldster 5], [meldster 6], [meldster 7], [meldster 8], [meldster 9] – en de moeder van één van hen – de moeder van [meldster 9] – (hierna: meldsters) hebben een melding gedaan van ongewenst, althans grensoverschrijdend gedrag van beklaagde in de periode voor 2012. Naar aanleiding van deze meldingen heeft de onderzoekscommissie van het ISR een onderzoek ingesteld. In haar onderzoek heeft de onderzoekscommissie meldsters en beklaagde gesproken. Daarvan zijn gespreksverslagen opgesteld die zijn opgenomen in het Relas van onderzoek. Daarin zijn verder ook ingezonden verklaringen van andere voormalige pupillen van beklaagde opgenomen.
- 4.2. Na afronding van het onderzoek heeft de aanklager aangifte gedaan tegen beklaagde. Het Relas van onderzoek is gevoegd bij de aangifte.
- 4.3. In de aangifte wordt beklaagde verweten dat hij de volgende artikelen van het tuchtreglement heeft overtreden:
- *artikel 4 lid 2: Ongewenst gedrag betreft elke vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een connotatie (duiding) dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een gewelddadige, manipulatieve, bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende, of kwetsende situatie wordt gecreëerd;*
  - *artikel 5 lid 2: Met betrekking tot de begeleiders in de sport binnen de sportbond gelden de volgende gedragsregels:*
    - a. *De begeleider moet zorgen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de sporter zich veilig voelt te verkeren. In het kader van deze norm wordt als een overtreding beschouwd:*
      - i. *het niet onmiddellijk stoppen (of doen later stoppen) door feitelijke interventie van een klaarblijkelijke vorm van ongewenst gedrag waarvan de begeleider getuige is of waarvan hij op de hoogte wordt gesteld;*
      - ii. *het participeren in vormen van ongewenst gedrag of het aanmoedigen van anderen daartoe;*
      - iii. *het achterwege laten van hulp aan een slachtoffer of slachtoffers van een incident dat valt onder ongewenst gedrag;*
      - iv. *het niet of onvoldoende uitoefenen van begeleiderstaken rondom en tijdens een sportactiviteit waardoor gelegenheid ontstaat voor vormen van ongewenst gedrag, die met het juist uitvoeren van de begeleiderstaken hadden kunnen worden voorkomen.*
    - b. *De begeleider onthoudt zich van elke vorm van machtsmisbruik tegenover de sporter.*
    - c. *De begeleider realiseert zich dat het begrip afhankelijkheid of het uitoefenen van macht niet alleen betekent het direct kunnen verlenen van gunsten waardoor de sporter in een voordeligere positie komt te verkeren ten opzichte van andere sporters, maar ook een verminderde zelfregie kan betekenen. Onder verminderde zelfregie wordt verstaan het niet althans onvoldoende kunnen maken van eigen keuzen en het onvoldoende kunnen beschikken over eigen kracht om zelf oplossingen te verzinnen voor problemen en een gebrek aan zelfredzaamheid.*

De gedragingen die beklaagde tuchtrechtelijk worden verweten zijn in de aangifte gegroepeerd in vier categorieën: i. het negeren van blessures, ii. uitschelden, schreeuwen en het veroorzaken van angst en eetproblemen, iii. fysiek geweld, iv. bestraffen.

- 4.4. Beklaagde heeft hiertegen formele en materiële verweren gevoerd. De formele verweren komen er – samengevat – op neer dat de aanklager niet-ontvankelijk is, omdat het tuchtreglement niet van toepassing is, de verweten overtredingen zijn verjaard en dat de mogelijkheid tot vervolging is vervallen. Inhoudelijk heeft beklagde de overtredingen waarvan aangifte is gedaan betwist. Hij heeft aangevoerd dat de hem verweten gedragingen (te) algemeen zijn, verklaringen van enkele meldsters op elkaar zijn afgestemd, meldsters zijn geronseld en uit de door hem overgelegde documentatie (waaronder 33 verklaringen van andere voormalige pupillen en collega's) de onjuistheid van de stellingen van de meldsters blijkt. Verder heeft beklagde aangevoerd dat voor de gespecificeerde gedragingen geen bewijs is geleverd.
- 4.5. Ten aanzien van het formele verweer heeft de tuchtcommissie op 22 april 2022 een (tussen)uitspraak gedaan. Daarin heeft zij geoordeeld dat de aanklager ontvankelijk is in zijn aangifte tegen beklagde. Beklaagde heeft kenbaar gemaakt dat hij tegen deze (tussen)uitspraak in beroep wil gaan. De tuchtcommissie heeft op 18 mei 2022 besloten dat tussentijds beroep tegen de (tussen)uitspraak niet mogelijk is en beklagde bij de eindbeslissing hoger beroep kan instellen tegen de (tussen)uitspraak. Beklaagde heeft tussentijds beroep ingesteld tegen de (tussen)uitspraak van 22 april 2022 en de beslissing van 18 mei 2022. De commissie van beroep heeft in de uitspraak van 14 juli 2022 geoordeeld dat het door beklagde ingestelde beroep niet ontvankelijk is, omdat – samengevat – in beginsel alleen eindbeslissingen van de tuchtcommissie (dat zijn beslissingen waarmee de behandeling van de klacht door de tuchtcommissie wordt beëindigd), aan de commissie van beroep kunnen worden voorgelegd.
- 4.6. In de uitspraak van 16 november 2022 heeft de tuchtcommissie – voor zover voor de beoordeling van het hoger beroep van belang – geoordeeld dat voldoende aannemelijk is geworden dat beklagde tegen (zeer) jonge turnsters heeft gescholden, geschreeuwd en kwetsende opmerkingen heeft gemaakt. De tuchtcommissie acht voorts voldoende aannemelijk dat het zogenoemde deur-incident heeft plaatsgevonden. Bij het deur-incident heeft beklagde dusdanig hard op de deur van een WC geslagen waar zich een turnster had opgesloten, dat deze deur daardoor kapot is gegaan. Op deze punten acht de tuchtcommissie artikel 4 lid 2 van het tuchtreglement overtreden. Voor deze overtreding van het tuchtreglement heeft de tuchtcommissie beklagde geen straf opgelegd omdat de overtredingen lang geleden hebben plaatsgevonden.

## 5. De gronden van beroep

### Standpunt van beklagde

- 5.1. Beklaagde is in beroep gegaan tegen de uitspraak van de tuchtcommissie. Hij heeft de hierna genoemde formele en materiële grieven aangevoerd.

### Formeel

#### *Schending fundamentele rechtsbeginselen*

- 5.1.1. De tuchtcommissie heeft de aanklager ten onrechte ontvankelijk verklaard. Beklaagde betoogt dat toepassing van artikel 2 lid 1 van het tuchtreglement in strijd is met het legaliteitsbeginsel, omdat het tuchtreglement wordt toegepast op gebeurtenissen voor de datum waarop het tuchtreglement in werking is getreden en voordat de KNGU zich bij het ISR heeft aangesloten. Het tuchtreglement is op 30 juli 2020 in werking getreden, terwijl de beklagde verweten gedragingen zouden hebben plaatsgevonden (ruim) voor 2012. De KNGU heeft zich ten aanzien van algemeen tuchtrecht, op 1 januari 2011 aangesloten bij ISR. Door het tuchtreglement toe te passen worden de vermeende gedragingen getoetst aan normen die niet bestonden, niet schriftelijk waren vastgelegd en niet op leden van de KNGU van toepassing waren ten tijde van de gestelde overtreding. Vervolging is alleen mogelijk op basis van de tuchtregels die golden op het moment van de overtreding. Daaraan voldoet de aangifte niet en daarom is de aanklager niet-ontvankelijk.

- 5.1.2. Daarnaast zijn de gestelde overtredingen verjaard. Van de tuchtregels die golden op het moment van de gestelde gedragingen, maakte ook een verjaringstermijn deel uit. Die termijn is inmiddels verstreken.
- 5.1.3. Beklaagde stelt verder dat de uitspraak van de tuchtcommissie in strijd is met artikel 6 EVRM. Er is geen sprake geweest van een eerlijk proces omdat met terugwerkende kracht nieuwe normen worden toegepast. Ook is deze toepassing van het tuchtreglement in strijd met artikel 2:8 BW. Uit dit artikel volgt namelijk dat de bond zich ten opzichte van haar leden dient te gedragen met inachtneming van de redelijkheid en billijkheid.
- 5.1.4. Verder stelt beklagde dat een tuchtprocedure geen geschikt middel is om zaken ten aanzien van grensoverschrijdend gedrag of machtsmisbruik mee te behandelen. De betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van (getuigen)verklaringen is vanwege tijdsverloop in het geding. De aanklager dient ook om die reden niet-ontvankelijk te worden verklaard.
- 5.1.5. Naar aanleiding van de uitspraak van de commissie van beroep van 14 juli 2022 stelt beklagde dat er geen meldingen zijn over tuchtrechtelijk verwijtbare gedragingen van beklagde na 1 januari 2011, de aansluitingsdatum van de KNGU bij het ISR. Het tuchtreglement mag niet worden toegepast op tuchtrechtelijk verwijtbare gedragingen van voor die datum.

*Schending rechtszekerheid: het ontbreken van verjarings-/vervaltermijnen*

- 5.1.6. Beklaagde voert aan dat de rechtszekerheid in het geding is omdat in het tuchtreglement geen verjarings- en vervaltermijnen (meer) zijn opgenomen en ook een overgangsregeling ontbreekt. Het tuchtreglement, in het bijzonder artikel 2 lid 1 van het tuchtreglement hanteert een open en oneindige verjaringstermijn en dat is in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel. Daarom moet het tuchtreglement, of ten minste artikel 2, lid 1, van het tuchtreglement, ongeldig worden verklaard of worden vernietigd. Nieuw ingevoerde tuchtreglementen kunnen namelijk niet van toepassing worden verklaard op gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden op een moment dat andere reglementen van toepassing waren. Verder kunnen verjaarde overtredingen niet herleven door invoering van een nieuw tuchtreglement waarin geen verjaringstermijn is opgenomen. Beklaagde beroept zich hierbij op uitspraken van het CAS<sup>1</sup>, het Europees Hof voor de Rechten van de Mens<sup>2</sup> en de Hoge Raad<sup>3</sup>.

Materieel

*Geen overtreding van het tuchtreglement*

- 5.1.7. Ten aanzien van de bewezenverklarde overtreding heeft beklagde gemotiveerd betwist dat hij grensoverschrijdend heeft gescholden en geschreeuwd en kwetsende opmerkingen heeft gemaakt. Beklaagde is van oordeel dat de tuchtcommissie hem hiervoor ten onrechte heeft veroordeeld. De tuchtcommissie heeft het bewijs voor deze veroordeling namelijk niet op de juiste wijze beoordeeld en gewogen. De tuchtcommissie heeft de gedragingen voldoende aannemelijk geacht op basis van verklaringen waarvan bij de beoordeling van andere feiten, die niet aannemelijk zijn geacht, is geoordeeld dat ze:
- in belangrijke mate van horen zeggen zijn;
  - niet concreet zijn onderbouwd;
  - niet overeenkomen met verklaringen die door beklagde zijn overgelegd;
  - algemeen en zonder concrete duiding zijn.

<sup>1</sup> CAS 2015/A/4304, Tatyana Andrianova v. All Russia Athletic Federation.

<sup>2</sup> EHRM 23 juni 1981, nr. 6878/75 en 7238/75.

<sup>3</sup> HR 29 januari 2021, ECLI:NL:HR:2010:BK1998, HR 6 juli 2010, ECLI:NL:HR:2010:BK6346, HR 17 december 2013, ECLI:NL:HR:2013:2013.

Deze verklaringen kunnen om die redenen evenmin leiden tot een bewezenverklaring van het schelden, schreeuwen, maken van kwetsende opmerkingen en het deur-incident.

- 5.1.8. Verder heeft beklaagde verklaringen van onder meer andere (oud-)turnsters en collega's overgelegd waaruit blijkt dat er geen sprake is geweest van grensoverschrijdend gedrag van beklaagde. Ten aanzien van het deur-incident heeft beklaagde aangevoerd dat dit incident 25 jaar geleden heeft plaatsgevonden, maar niet op de wijze zoals door de meldsters is beschreven. De verklaringen van de meldsters die over dit incident verklaren zijn niet eenduidig en inhoudelijk onjuist, aldus beklaagde.

#### Conclusie beklaagde

- 5.1.9. De aanklager is niet-ontvankelijk in zijn aangifte, omdat er geen meldingen zijn over tuchtrechtelijk verwijtbare gedragingen van beklaagde na 1 januari 2011, de aansluitingsdatum van de KNGU bij het ISR. Het tuchtreglement had, op grond van eerdere uitspraken van de commissie van beroep, niet mogen worden toegepast op tuchtrechtelijk verwijtbare gedragingen van voor die datum. Indien en voor zover de aanklager wel ontvankelijk is, is er onvoldoende bewijs dat beklaagde de hem verweten overtreding heeft begaan. De verklaringen van meldsters zijn inhoudelijk onjuist, tegenstrijdig en op elkaar afgestemd en uit de door beklaagde overgelegde stukken volgt dat hij niet grensoverschrijdend heeft gehandeld. Er is daarom geen sprake van overtreding van artikel 4 lid 2 van het tuchtreglement. Daarom dient de commissie van beroep het beroep gegrond te verklaren, de uitspraak van de tuchtcommissie van 16 november 2022 te vernietigen en de KNGU niet-ontvankelijk te verklaren. Dit alles met veroordeling van de bond in de kosten van beide procedures en in de advocaatkosten die beklaagde heeft gemaakt.

#### Het verweer van de aanklager

- 5.2. De aanklager heeft verweer gevoerd tegen het beroep van beklaagde. Hij heeft de volgende verweren naar voren gebracht.

#### Formeel

##### *Geen schending van fundamentele rechtsbeginselen en rechtszekerheid*

- 5.2.1. De aanklager betoogt dat het legaliteitsbeginsel niet wordt geschonden doordat het tuchtreglement met terugwerkende kracht wordt toegepast. Het tuchtreglement is namelijk een codificatie van bestaande normen en waarden. Deze normen en waarden golden ook al op het moment dat beklaagde de hem verweten gedragingen (schelden, schreeuwen, maken van kwetsende opmerkingen en het deur-incident) beging. Dat de normen en waarden destijds niet of minder volledig waren vastgelegd, maakt dit niet anders. Beklaagde had zich naar de geldende normen en waarden dienen te gedragen en dat heeft hij niet gedaan. Zijn gedragingen zijn daarom grensoverschrijdend als bedoeld in het tuchtreglement.
- 5.2.2. Het ISR heeft ook rechtsmacht om grensoverschrijdende gebeurtenissen van voor 1 januari 2011 (de aansluitingsdatum van de KNGU bij het ISR) te behandelen, omdat de KNGU deze bevoegdheid aan het ISR heeft overgedragen in de 'aansluitingsovereenkomst'. Deze overdracht is niet in strijd met het legaliteitsbeginsel en daarom mag het tuchtreglement *wel* met terugwerkende kracht worden toegepast op overtredingen die hebben plaatsgevonden voor de aansluitingsdatum van de bond. De gedragingen van beklaagde zijn daarom niet verjaard.
- 5.2.3. Ook is er geen sprake van schending van artikel 6 EVRM. Deze tuchtprocedure kan weliswaar leiden tot een beperking van civiele rechten, maar die eventuele beperking is niet aan te merken als een criminal charge als bedoeld in artikel 6 EVRM.

*Geen schending rechtszekerheidsbeginsel*

5.2.4. Evenmin is er sprake van schending van het rechtszekerheidsbeginsel hoewel een verjaringstermijn in het tuchtreglement ontbreekt. De aangifte tegen beklaagde is gedaan op 16 december 2021. Dit is na 30 juli 2020, de datum waarop het tuchtreglement in werking is getreden. Omdat beklaagde ten tijde van de overtredingen lid was van de KNGU en de aangifte is gedaan op het moment dat het tuchtreglement van kracht was, heeft de tuchtcommissie terecht geoordeeld dat geen sprake is van verjaring en de aanklager ontvankelijk is.

Materieel

*Wel overtreding van het tuchtreglement*

5.2.5. De aanklager stelt dat de tuchtcommissie een rechtsgeldig oordeel heeft gegeven over de aan beklaagde verweten gedragingen. De tuchtcommissie mocht met terugwerkende kracht het materiële deel van het tuchtreglement toepassen, omdat zij de tuchtrechtelijke verwijtbaarheid van de beklaagde verweten gedragingen heeft beoordeeld naar de normen zoals die golden op het moment waarop hij de overtreding beging. De tuchtcommissie heeft daarom ook in materieel opzicht niet in strijd gehandeld met het legaliteitsbeginsel.

5.2.6. Het oordeel dat beklaagde artikel 4 lid 2 van het tuchtreglement heeft overtreden is naar de mening van de aanklager terecht. Uit het onderzoeksrapport, de aangifte en het verhandelde op de mondelinge behandeling blijkt dat beklaagde zich wel degelijk schuldig heeft gemaakt aan grensoverschrijdend gedrag in de vorm van schelden, schreeuwen en het maken van kwetsende opmerkingen. De stelling van beklaagde dat de verklaringen van meldsters niet bruikbaar zijn omdat ze inhoudelijk verschillen, wijst er, anders dan door beklaagde wordt beweerd, juist op dat er geen onderlinge afstemming tussen de meldsters heeft plaatsgevonden. De verklaringen zijn daarom betrouwbaar en geschikt om als bewijsmiddel te gebruiken.

Conclusie aanklager

5.2.7. De aanklager is ontvankelijk. De verklaringen van de meldsters kunnen, zowel afzonderlijk als in samenhang, dienen als bewijs dat beklaagde artikel 4 lid 2 van het tuchtreglement heeft overtreden. Uit de verklaringen volgt namelijk dat beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan gedragingen die de waardigheid van de turnsters hebben aangetast. De commissie van beroep dient het beroep van beklaagde daarom ongegrond te verklaren.

**6. De beoordeling**

Aanvullende memorie

6.1. Beklaagde heeft bezwaar gemaakt tegen de aanvullende memorie, omdat de aanklager daarin niet binnen de door de commissie van beroep bepaalde scope is gebleven. Toelating van de aanvullende memorie is in strijd met het procesrecht, omdat de aanklager zijn aangifte probeert te “repareren” door een bewijsaanbod te doen, het petitum aanpast en nieuwe toetsingsnormen aanlegt. Dat kan en mag de aanklager volgens beklaagde niet, omdat de aanklager niet in beroep is gegaan tegen de uitspraak van de tuchtcommissie. Deze uitspraak is voor de aanklager daarom onherroepelijk.

6.2. Het bezwaar van beklagde wordt afgewezen, omdat de aanklager op de mondelinge behandeling uitdrukkelijk en zonder voorbehoud heeft gezegd dat hij afstand doet van de wijziging van het petitum. De producties die bij de aanvullende memorie zijn overgelegd hebben betrekking op aspecten die de aanklager aan de orde stelt in de bespreking van de uitspraak in de zaak met nummers B 2022005/2022-33-01 en B 2022006/2022-33-02. De aanklager behoudt zich het recht voor ter zitting getuigen op te roepen en herinnert daarmee feitelijk aan zijn bevoegdheid op de voet van artikel 20 van het tuchtreglement. De aanklager doet geen (gespecificeerd) bewijsaanbod maar behoudt zich het recht voor ter zitting getuigenverklaringen over te leggen. Indien hij daartoe zou zijn overgegaan had de commissie van beroep moeten beoordelen in hoeverre dit verenigbaar zou zijn met de goede procesorde. Hiervan is evenwel geen sprake geweest.

### Formeel

6.3. In de formele grieven van beklagde onderscheidt de commissie van beroep vijf onderwerpen:

- I. *Onmiddellijke werking van het tuchtreglement*: het tuchtreglement is niet van toepassing op feiten die gepleegd zijn voor de inwerkingtreding daarvan. Als dit wel gebeurt is er sprake van strijd met het legaliteitsbeginsel.
- II. *Terugwerkende kracht*: in een nieuw tuchtreglement opgenomen normen mogen niet met terugwerkende kracht van toepassing worden verklaard, omdat die normen in het verleden (mogelijk) niet bekend en beschreven waren. In het verleden kon daarom niet naar de 'nieuwe' norm worden gehandeld.
- III. *Verjaring*: het ontbreken van verjaringstermijnen in het tuchtreglement is een ernstige bedreiging van het rechtszekerheidsbeginsel. Met terugwerkende kracht toepassen van een langere of geen verjaringstermijn leidt tot een oneerlijke procedure.
- IV. *Toepassing van oud recht*: op tuchtrechtelijke verwijten moet de tuchtrechtelijke regelgeving worden toegepast die gold op het moment van de betreffende gedraging.
- V. *Overig*: de tuchtprocedure is geen geschikt podium voor zaken waarin grensoverschrijdend gedrag of machtsmisbruik speelt, omdat de betrouwbaarheid van verklaring inboet door tijdsverloop.

#### *I. Onmiddellijke werking van het tuchtreglement*

6.4. De aanklager heeft op 16 december 2021, dus na de datum van inwerkingtreding van het tuchtreglement op 30 juli 2020, aangifte gedaan van overtreding door beklagde van (onder andere) artikel 4, lid 2, van het tuchtreglement. In artikel 27, lid 5, van het tuchtreglement is bepaald dat het tuchtreglement van toepassing is als het tijdstip van de melding of van de aangifte ligt na het moment waarop het tuchtreglement in werking is getreden. Dat is in deze zaak het geval. Op de aangifte is daarom het tuchtreglement van toepassing. De stelling van beklagde dat het tuchtreglement niet van toepassing is op de aangifte is daarom onjuist. Niet de pleegdatum is bepalend, maar de datum van de melding of de aangifte. Daarvan moet worden onderscheiden het standpunt van beklagde dat het tuchtreglement niet van toepassing is op overtredingen die zijn gepleegd voordat de KNGU zich aansloot bij het ISR. In dat kader is de aansluitingsdatum van de bond bij het ISR relevant. Daarover meer vanaf nummer 6.10.

- 6.5. Het standpunt dat de onmiddellijke werking van het tuchtreglement in strijd is met het legaliteitsbeginsel is onjuist. In algemene zin geldt dat de normen die zijn vastgelegd voor een belangrijk deel al eerder door de beroepsgroep waarop het tuchtrecht van toepassing is werden aanvaard. Het rapport “Ongelijke leggers” bevestigt dit. In zoverre is sprake van schriftelijke vastlegging in het tuchtreglement. De commissie van beroep merkt hierbij op dat een kenmerkende functie van tuchtrecht is dat het gaat om toepassing van normen zoals die als geldend worden ervaren door de groep waarop het tuchtrecht van toepassing is. Het gaat als het ware om normen die door de desbetreffende groep voor zich als gewoonterecht worden beschouwd.<sup>4</sup> Voor zover in deze zin sprake is van codificatie in het tuchtreglement is sprake van een aan het moment van inwerkingtreding van het tuchtreglement voorafgaand geldende tuchtrechtelijke norm. De onmiddellijke werking van het tuchtreglement en daarmee van de niet in het tuchtreglement in tijd begrensde bevoegdheid melding te doen van ongewenst gedrag en daarvan aangifte te doen, is gerechtvaardigd omdat slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag zich pas na verloop van tijd realiseren wat hen is overkomen en het onbetamelijke hiervan en overgaan tot een melding.<sup>5</sup>
- 6.6. De slotsom is dat een wijziging van een tuchtrechtelijk regime waarbij de aanvankelijk geldende termijn waarbinnen een klacht aanhangig gemaakt kan worden, wordt verlengd of komt te vervallen, niet in strijd is met het rechtszekerheidsbeginsel en daarom ook niet in strijd is met artikel 6 EVRM of artikel 2:8 BW. De toepassing van het tuchtreglement op de aangifte is ook niet onevenredig bezwarend voor beklaagde.

## II. *Terugwerkende kracht*

- 6.7. Bij de beoordeling van de tuchtrechtelijk verwijtbare gedragingen, dienen de normen die golden op het moment waarop het tuchtrechtelijk verwijtbare gedrag is begaan als uitgangspunt te worden genomen (zie ook hiervoor 6.5). Deze regel moet in acht worden genomen bij de beoordeling van tuchtrechtelijke verwijten aan beklaagde die hebben plaatsgevonden voor 30 juli 2020, de datum waarop het tuchtreglement in werking is getreden.

## III. *Verjaring*

- 6.8. Het ontbreken van een verjaringstermijn in het tuchtreglement is niet in strijd met het rechtzekerheidsbeginsel, artikel 6 EVRM of de redelijkheid en billijkheid. Geen voorschrift verplicht ertoe de tuchtrechtelijke vervolging van tuchtrechtelijke overtredingen aan een bepaalde termijn te binden. Dit laat onverlet dat het tijdsverloop tussen de gedragingen die aan de orde worden gesteld en de tuchtrechtelijke behandeling kan meebrengen dat de verdediging moeilijker is en dat aanleiding kan bestaan dit bij de inhoudelijke beoordeling in aanmerking te nemen. Een wijziging in een tuchtrechtelijk regime waarbij de aanvankelijk geldende termijn voor het aanhangig maken van een tuchtklacht wordt verlengd of komt te vervallen is daarom niet in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel of met de redelijkheid en billijkheid.<sup>6</sup> De wijziging is gerechtvaardigd vanwege de hiervoor in 6.5 genoemde belemmeringen voor sporters die stellen slachtoffer te zijn van dergelijke gedragingen.

<sup>4</sup> Commissie van Beroep 28 februari 2022, B 2021005/2021-33-02.

<sup>5</sup> Commissie van Beroep 24 februari 2023, B 2022005/2022-33-01 en B 2022005/2022-33-02.

<sup>6</sup> Commissie van Beroep 28 februari 2022, B 2021005/2021-33-02.



#### IV. *Toepassing van oud recht*

- 6.9. Zoals hiervoor (zie nummer 6.4 tot en met 6.6) is geoordeeld is artikel 27 lid 5 tuchtreglement niet in strijd met het rechtszekerheidsbeginsel. Als een melding heeft plaatsgevonden of aangifte is gedaan na de datum waarop het tuchtreglement in werking is getreden, dan is op die melding of die aangifte het tuchtreglement van toepassing. Dit is niet anders indien de tuchtrechtelijke verwijten hebben plaatsgevonden (ruim) voor de inwerkingtreding van het tuchtreglement. Wel moet bij de beoordeling van deze tuchtrechtelijke verwijten de normen die golden ten tijde van het tuchtrechtelijke verwijt in acht worden genomen (zie hiervoor nummer 6.7 tot en met 6.8).
- 6.10. Het tuchtreglement werkt echter niet onbegrensd terug, maar tot het moment waarop het tuchtreglement van toepassing werd op de (leden van de) bond. Daarvan is sprake op het moment dat de bond zich aansluit bij het ISR. Dit brengt mee dat op gedragingen van voor de datum van aansluiting van KNGU, te weten 1 januari 2011, niet het tuchtreglement van toepassing is. Voor 1 januari 2011 was de KNGU en waren ook haar leden niet gebonden aan gedragsnormen van het ISR, maar golden de verplichtingen uit het tuchtrechtelijk kader van de KNGU voor haar leden.<sup>7</sup> De leden van KNGU hoefden voor deze datum ook niet bedacht te zijn op de toepasselijkheid van normen die niet door KNGU maar door ISR zijn vastgesteld.
- 6.11. De aanklager heeft betoogd dat de KNGU de bevoegdheid tot het tuchtrechtelijk sanctioneren van gedragingen voor de aansluitingsdatum rechtsgeldig heeft overgedragen aan het ISR. Dat ISR bevoegd zou zijn tot de tuchtrechtelijke beoordeling van gedragingen die hebben plaatsgevonden voor deze datum brengt niet zondermeer mee dat deze beoordeling dient te geschieden aan de hand van normen die niet door KNGU zijn vastgesteld en toentertijd van toepassing waren. Uit de tekst van de aansluitovereenkomst blijkt niet dat dit anders zou zijn. Aangezien de aangifte uitsluitend ziet op overtreding van het tuchtreglement kan daarom geen oordeel worden gegeven over de vraag of de desbetreffende bepalingen zijn geschonden door de gedragingen waarop de aangifte betrekking heeft. Dit betekent dat de aanklacht slechts kan worden beoordeeld voor zover die betrekking heeft op gedragingen in de periode na 1 januari 2011.<sup>8</sup> Op die gedragingen is het tuchtreglement wel van toepassing en die gedragingen kunnen wel worden beoordeeld. Zie hierna onder het kopje 'Materieel'.

#### V. *Overig*

- 6.12. Met betrekking tot de grief dat de tuchtprocedure niet geschikt zou zijn voor de behandeling van klachten met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag kan worden volstaan met de opmerking dat, wat ook van deze stelling mogen zijn, met het tuchtreglement een andere keuze is gemaakt. Die keuze is niet in strijd met het recht.

### Materieel

#### *Inleiding*

- 6.13. De uitgewerkte klachten tegen beklagde vormen maar een deel van het verhaal van de meldsters en uit de verklaringen van klaagsters kan worden afgeleid dat zij niet met plezier terugkijken op hun turnperiode. De verschillende verhalen die de commissie van beroep in de verklaringen heeft gelezen, worden bevestigd door het beeld dat oprijst uit het rapport 'Ongelijke Leggers'. Namelijk een cultuur of systeem waarin grensoverschrijdend gedrag geen uitzondering was en waar de KNGU weet van had, maar niet of onvoldoende doortastend op heeft geacteerd. Met deze uitspraak wordt dit beeld niet in twijfel getrokken.

<sup>7</sup> Commissie van Beroep 24 februari 2023, B 2022005/2022-33-01 en B 2022005/2022-33-02.

<sup>8</sup> Commissie van Beroep 24 februari 2023, B 2022005/2022-33-01 en B 2022005/2022-33-02

- 6.14. Een cultuur of een systeem kan alleen niet worden beoordeeld in een tuchtprocedure zoals deze. Daar is deze procedure niet voor bedoeld en ook niet op ingericht. In een tuchtprocedure zoals deze gaat het namelijk uitsluitend om te beoordelen of de beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan de gedragingen die hem of haar tuchtrechtelijk worden verweten. Niet meer, niet minder. De cultuur, het systeem en de rol die de KNGU daarin heeft gespeeld, liggen in deze procedure niet ter beoordeling voor en de commissie van beroep kan daarover dus ook niet oordelen. Dat betekent overigens niet dat de beklaagde zich achter de cultuur of het systeem kan verschuilen. Zijn of haar gedrag, dat mogelijk onderdeel heeft uitgemaakt van de cultuur of het systeem, ligt wel ter beoordeling voor. Daarbij moet het wel gaan om gedragingen die een tuchtrechtelijke norm overschrijden en die voldoende aannemelijk zijn geworden.
- 6.15. Dat een geschetste cultuur, systeem of omstandigheden uit de verklaringen niet beschreven worden in de tuchtrechtelijke uitspraak, betekent dan ook niet dat deze niet gelezen of beoordeeld zijn. Het betekent ook niet dat meldsters ten aanzien daarvan niet gehoord zijn, al begrijpt de commissie van beroep dat dit voor de betreffende meldsters wel zo kan voelen. Voor ogen moet worden gehouden het specifieke karakter van de tuchtprocedure met de daarvoor geldende specifieke spelregels. Op basis daarvan moet namelijk beoordeeld worden of de beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan de gedragingen die hem of haar tuchtrechtelijk worden verweten.

#### *Inhoudelijk*

- 6.16. Beklaagde is in beroep gegaan tegen de uitspraak van de tuchtcommissie. De tuchtcommissie heeft beklaagde veroordeeld voor *grensoverschrijdend schelden, schreeuwen, het maken van kwetsende opmerkingen en het deurincident*. Van de overige tuchtrechtelijke verwijten is beklaagde vrijgesproken. Omdat de aanklager hiertegen geen beroep heeft ingesteld zullen deze overige verwijten niet door de commissie van beroep worden beoordeeld. De vrijspraak is dus onherroepelijk. Daarnaast kan de commissie van beroep alleen tuchtrechtelijke verwijten beoordelen die hebben plaatsgevonden na 1 januari 2011 (zie hiervoor nummer 6.11 tot en met 6.15), omdat op die gedragingen het tuchtreglement van toepassing is en de aangifte betrekking heeft op overtreding van artikel 4 lid 2 en artikel 5 lid 2 van het tuchtreglement en niet op de tuchtrechtelijke regels die golden voor 1 januari 2011.
- 6.17. Beoordeeld moet dus worden of beklaagde zich na 1 januari 2011 schuldig heeft gemaakt aan grensoverschrijdend schelden, schreeuwen en het maken van kwetsende opmerkingen. Het deurincident heeft plaatsgevonden voor 1 januari 2011, zodat de commissie van beroep hierover niet kan oordelen. Dit betekent dat de beslissing van de tuchtcommissie op dit punt niet in stand kan blijven.

#### *Grensoverschrijdend schelden, schreeuwen en het maken van kwetsende opmerkingen*

- 6.18. Uit het procesdossier blijkt dat één meldster ([meldster 8]) na 1 januari 2011 onder beklaagde heeft geturnd. De andere meldsters turnden in de periode voor 1 januari 2011 bij hem. De verklaringen van deze andere meldsters, met uitzondering van die van [meldster 8], hebben niet specifiek betrekking op gedragingen sinds 1 januari 2011 zodat uit deze verklaringen en de overige overgelegde bewijsmiddelen niet blijkt van gedragingen die tuchtrechtelijk verwijtbaar zouden zijn in de periode vanaf 1 januari 2011. De commissie van beroep zal daarom hierna alleen nog de verklaring van [meldster 8] bespreken.

6.19. In de verklaring van [meldster 8] staat het volgende beschreven:

*“In 2012 is zij gestopt na de zoveelste vervelende ervaring / incident met beschuldigde tijdens haar stage voor een internationale wedstrijd. Beschuldigde is na de eerste dag van de stage naar huis vertrokken omdat de melder de belasting die was voorgelegd door de trainer niet aankon. Dat de melder de belasting niet aankon was vooraf al bekend en toch besloot beschuldigde mee te gaan, om vervolgens de toentertijd 17-jarig meisje alleen te laten. De laatste training voor vertrek naar de wedstrijd had beschuldigde besloten om terug te komen en in die training is van alles fout gegaan wat uiteindelijk heeft geleid tot een afmelding voor het internationaal toernooi i.v.m. een blessure. De blessure was het gevolg van de harde duw die BS bij de afsprong waarbij de melder haar oriëntatie in de lucht verloor en een verkeerde landing heeft gemaakt. Of dit opzettelijk / bewust is gedaan weet de melder niet, maar de zet was naar haar mening harder dan normaal.*

*Melder beschrijft deze periode als een periode waarin zij als turnster (...) te maken had met grensoverschrijdend gedrag als schreeuwen, negeren intimidatie, kleineren en het niet juist handelen met blessures/pijn klachten. Ze was te dik en kreeg dit dagelijks te horen en het was nooit goed genoeg. Tijdens trainingen werd zij ook wel als “slecht voorbeeld” gebruikt door [beklaagde] naar de andere turnsters toe.”.*

6.20. In reactie hierop heeft beklagde onder meer het volgende aangevoerd<sup>9</sup>:

*“Dit verhaal klopt op diverse vlakken niet. Een niet onbelangrijk detail: de bedoelde stage vond plaats in maart 2011. [meldster 8] is niet na direct de stage, maar bijna een jaar later pas gestopt, in februari 2012. (...) Van belang is op te merken dat [meldster 8] haar verklaring al met een leugen opent, namelijk dat ik na een eerste stagedag naar huis zou zijn vertrokken omdat zij de door mij voorgelegde belasting niet zou hebben aangekund. Dit is niet waar. Uit onder staande mail blijkt dat ik vijf dagen voorafgaande aan die stage aan [meldster 8] en haar ouders mijn schema van aan- en afwezigheid had doorgegeven. Daarbij had ik al bij voorbaat aangegeven na de training naar huis te zullen rijden, dat was eenvoudigweg de planning waarover ik de turnster en haar ouders keurig en zoals gebruikelijk informeerde. (...) Mijn vertrek had niets te maken met of [meldster 8] wel of niet aan enige belasting kon voldoen.*

*(...)*

*[meldster 8] was die ene geplande donderdag niet alleen, maar verbleef met andere haar bekende turnsters en trainers van andere clubs met wie ze zich voorbereidde op een wedstrijd, zoals gebruikelijk bij een gezamenlijke stage.*

*(...)*

*Ondanks de zware laatste periode als gevolg van de blessure verliep het afscheid van de turnsport uiterst positief.*

*Het feit dat ze nu deze melding doet overvalt mij volledig, zeker als ik het afzet tegen mijn zorg en toewijding voor haar, zeker tijdens de blessureperiode. Haar aantijgingen staan daar volledig haaks op en het loopt ook niet synchroon met de harmonieuze en warme manier waarop [meldster 8] en haar ouders me uitzwaaiden. Ze zegden daarbij ook spontaan alle support toe omdat ik kort daarvoor een vervelend artikel in het tijdschrift Helden op mijn bord had gekregen, iets waarover [meldster 8] en haar ouders schreven: “[meldster 8] en wij staan achter jou, als wij iets voor jou kunnen doen, willen wij jou graag helpen.”.*

<sup>9</sup> Zie pagina 246 tot en met 250 van het verweerschrift van beklagde.

- 6.21. De commissie van beroep stelt vast dat de stage tijdens welke de gedragingen zich zouden hebben voorgedaan, plaatsvond nadat KNGU zich had aangesloten bij ISR zodat artikel 4, lid 2 en artikel 5, lid 2 van het tuchtreglement die volgens de aanklacht zouden zijn overtreden, van toepassing zijn. Dat beklagde na de eerste dag van de stage is vertrokken wordt door hem erkend en is daarmee bewezen. Beklaagde heeft gemotiveerd betoogd dat dit vooraf is afgesproken en geen verband hield met de prestaties van [meldster 8]. De commissie van beroep is op grond hiervan van oordeel dat beklagde hiervan geen tuchtrechtelijke verwijt kan worden gemaakt, nog daargelaten dat beklagde onweersproken heeft gesteld dat [meldster 8] niet aan haar lot is overgelaten.
- 6.22. Wat betreft het grensoverschrijdend gedrag waarvan in de melding wordt gesproken is de commissie van beroep van oordeel dat dit niet op basis van deze verklaring aannemelijk kan worden geacht. De verklaring volstaat met de kwalificatie van gedrag maar geeft geen inzicht in de gedragingen waarop deze kwalificatie door meldster van toepassing wordt geacht. Evenmin maakt de verklaring duidelijk wanneer deze gedragingen zouden hebben plaatsgevonden. Dat grensoverschrijdende gedragingen als in de verklaring aan de orde gesteld, hebben plaatsgevonden is bovendien uitdrukkelijk en gemotiveerd weersproken door beklagde. Dit heeft hij gedaan door talloze e-mails van hem aan (de ouders van) meldster(s) te overleggen. De commissie van beroep acht daarom het bewijs van deze gestelde gedragingen niet geleverd.

#### Conclusie

- 6.23. Omdat niet is vastgesteld of, en zo ja welke, gedragingen hebben plaatsgevonden na 1 januari 2011, is niet aannemelijk geworden dat beklagde zich schuldig heeft gemaakt aan overtreding van artikel 4 lid 2 van het tuchtreglement. Dit leidt ertoe dat het beroep van beklagde gegrond wordt verklaard, de uitspraak van de tuchtcommissie wordt vernietigd en beklagde wordt vrijgesproken.

### 7. De kostenveroordeling

- 7.1. Omdat het beroep van beklagde gegrond wordt verklaard en hij wordt vrijgesproken, komen de kosten van het beroep en de kosten van de zaak in eerste aanleg ten laste van de KNGU.
- 7.2. Beklaagde heeft daarnaast verzocht de KNGU te veroordelen in zijn advocaatkosten in beide instanties. Deze vordering wordt afgewezen. Beklaagde heeft nagelaten te onderbouwen waarom, in afwijking van en aanvulling op de kostenveroordeling van artikel 23 lid 11 tuchtreglement, de KNGU hiertoe veroordeeld moet worden. Daarnaast heeft beklagde geen inzicht gegeven in de door hem gevorderde kosten, zodat zijn vordering te onbepaald is.

### 8. De uitspraak

De commissie van beroep:

- verklaart zich bevoegd om van de tuchtzaak in beroep kennis te nemen;
- vernietigt de uitspraak van de tuchtcommissie;
- verklaart het beroep van de aanklager gegrond;
- spreekt beklagde vrij;
- veroordeelt de KNGU in de kosten van de behandeling in zaak, in deze zaak bepaald op € 1.750,-.

9. **Beroep in geval van een uitspraak van de Commissie van Beroep**

Van de uitspraak van de Commissie van Beroep staat (mogelijk) beroep open bij het Court of Arbitration for Sport (CAS) te Lausanne (Zwitserland). Op een beroep bij het CAS zijn de regels en de voorwaarden van het CAS van toepassing. De termijn voor het instellen van beroep bedraagt 21 dagen vanaf het moment dat de uitspraak van de Commissie van Beroep is ontvangen.

Hilversum, 14 augustus 2023

mr. drs. M. Fierstra  
(kamervoorzitter)

mr. M. Kaemingk  
(juridisch secretaris)

Afschrift verzonden d.d.:  
Paraaf ambtelijk secretaris: